

Ár 2012, föstudaginn 3. febrúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Áslaug Árnadóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 82/2011**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 26. október 2011, með ódagsettri kvörtun sóknaraðila. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 28. október 2011, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 23. nóvember 2011. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 28. nóvember 2011, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust frá sóknaraðila með bréfi dagsettu þann 6. janúar 2012.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 3. febrúar 2011.

II.

Málsatvik.

Þann 2. desember 2005 millifærði sóknaraðili af reikningi sínum vegna fasteignakaupa dóttur sinnar, A, kr. 3.300.000. Fékk sóknaraðili yfirdrátt hjá varnaraðila vegna þessa og kveður það hafa verið gert að hugmynd þáverandi sparisjóðsstjóra.

Þann 30. mars 2006 var veðskuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 3.500.000 gefið út af A til F. Fasteignin B, var sett að veði á fjórða veðrétti. Þá tókst sóknaraðili á hendur sjálfskuldarábyrgð vegna lánsins. Undir veðskuldabréfið ritaði A sem skuldari og C sem maki skuldara. Þá ritaði A undir sem þinglýstur eigandi og C sem maki þinglýsts eiganda. Sóknaraðili ritaði ekki undir veðskuldabréfið.

A hafði fyllt út ódagsetta lánsúmsókn hjá F þar sem hún óskaði eftir að lánið yrði að fjárhæð kr. 3.500.000 til 25 ára. Til tryggingar láninu skyldi sóknaraðili takast á hendur sjálfskuldarábyrgð. Þá er hakað í reitinn: Fasteignaverð. Veðstaður: B. Í athugasemdum lánsúmsóknarinnar kemur fram að láninu verði varið til greiðslu á

skuld vegna fasteignaviðskipta. Ekki hefur verið fyllt út dagsetning umsóknarinnar né hefur umsækjandi undirritað lánsúmsóknina.

Þann 30. mars 2006 var skjalið til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga X undirritað. Í því kemur fram að um sé að ræða skuldabréf að fjárhæð kr. 3.500.000 og að greiðandi þess sé A. Ábyrgðarmaður var tilgreindur sóknaraðili. Á skjalinu var hakað við í reit um að ábyrgðarmaður óski ekki eftir því að greiðslugeta greiðanda verði metin. Undir skjalið rituðu A og sóknaraðili.

Þann 4. maí benti C á það við varnaraðila að sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila væri ekki gild og krafðist þess að ábyrgðin yrði felld úr gildi. Samdægurs svaraði varnaraðili C og kvaðst ætla að setja mál varðandi ábyrgðarmanninn á ís. A skaut málinu til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun dagsettri 9. júní 2011. Málinu var vísað frá þar sem A hafði ekki lögvarða hagsmuni af því að fá sjálfskuldarábyrgðina fellda niður.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun mótttekinni þann 26. október 2011.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að sjálfskuldarábyrgð á veðskuldabréfi nr. X verði felld niður. Sóknaraðili kveður varnaraðila ekki hafa staðið við skyldur sínar samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 2001, þar sem greiðslumat var ekki framkvæmt, en höfuðstóll veðskuldabréfsins var kr. 3.500.000. Þá bendir sóknaraðili á að lánsúmsókn hafi ekki verið undirrituð.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Lesi má út úr svörum varnaraðila að hann krefjist þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili bendir á að grundvallaratriði í málinu sé að vanræksla banka eða sparisjóðs á að framkvæma greiðslumat geti ekki eitt og sér leitt til þess að ábyrgð verði felld niður, sbr. úrskurður úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 31/2003. Varnaraðili vísar til þess að sóknaraðili hafi skuldbundið sig til þess að tryggja réttar efndir á kröfu varnaraðila á hendur lántaka. Ábyrgðartryggingin sé í reynd loforð ábyrgðarmanns.

Varnaraðili bendir á að þegar sóknaraðili undirritaði ábyrgðaryfirlýsinguna hafi ekki verið í gildi lög um ábyrgðarmenn eða réttindi þeirra. Af því leiði að meta verði hvort og þá hver réttaráhrif samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga geti haft og jafnframt hvort ástæða sé að lögum til að vikið verði frá meginreglu samningaréttarins um skuldbindingargildi samninga. Ljóst sé að samkomulagið hafi engin réttaráhrif eitt og sér og hvergi sé kveðið á um réttaráhrif þess ef reglum þess sé ekki fylgt. Því sé á huldu hvort og að hvaða marki ábyrgðarmenn geti byggt rétt á því. Bendir varnaraðili á dóm héraðsdóms Norðurlands vestra í máli nr. E-25/2011.

Varnaraðili vísar til þess að meta þurfi sérstaklega hvort atvik mála gefi tilefni til að beita ógildingarreglu 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa. Óhætt sé að fullyrða að dómstólar hafi beitt 36. gr. laga nr. 7/1936 með afar varfærum hætti og raunar í algjörum undantekningartilfellum. Efni sjálfskuldarábyrgðaryfirlýsingarinnar sé hefðbundið og því verði hún ekki felld úr gildi.

Varnaraðili bendir á að fyrir liggi að útgáfa skuldabréfsins, sem háð var ábyrgðaryfirlýsingu sóknaraðila, hafi verið til þess að endurfjármagna yfirdrátt sóknaraðila. Þá verði ekki litið fram hjá því að sóknaraðili hafi ekki gert neinar athugasemdir við ábyrgðaryfirlýsinguna í fjögur ár frá útgáfu hennar.

Þrátt fyrir að talsverður munur sé á stöðu almenns neytanda og fjármálafyrirtækis við samningsgerð geti sá munur einn og sér ekki talist næg ástæða til að ógilda megi samninga þessara aðila, heldur þurfi aðstöðumunurinn að vera slíkur að í reynd séu neytandanum settir afarkostir, sbr. dóma Hæstaréttar í málum nr. 255/1993 og 3/2003. Varnaraðili hafnar því að svo mikill aðstöðumunur hafi verið á stöðu aðila, að réttlætt geti að henni verði vikið til hliðar með vísan í 36. gr. laga nr. 7/1936.

Þá bendir varnaraðili á að allt bendi til að sóknaraðila hafi verið kunnugt um fjárhagsaðstæður lántaka, sem var dóttir hans og hann hafði aðstoðað við fjármögnun íbúðarkaupa með yfirdráttarláni. Sóknaraðili hafi afþakkað boð varnaraðila um að framkvæmt yrði greiðslumat á lántaka.

Þegar litið sé til þeirrar staðreyndar að sóknaraðili fékk andvirði skuldabréfsins greitt inn á sinn reikning í sparisjóðnum til endurfjármögnunar eigin yfirdráttarláns telji varnaraðili að yfirgnæfandi líkur séu á því að sóknaraðili hefði undirgengist ábyrgðina hver svo sem niðurstaða greiðslumats hefði verið.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á veðskuldabréfi nr. X.

Þann 30. mars 2006 var veðskuldabréf nr. X að fjárhæð kr. 3.500.000 gefið út af A til F. Á skuldabréfinu kom fram að sóknaraðili tækist á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu. Sóknaraðili ritaði hins vegar ekki undir skuldabréfið og samþykkti því ekki að gangast í sjálfskuldarábyrgð á skuldabréfinu. Ekki verður talið að undirritun sóknaraðila á skjalið „Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga X“ teljist gilt samþykki þess að gangast í sjálfskuldarábyrgð fyrir skuldabréfinu.

Þegar af þessum ástæðum ber að ógilda ábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. X.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Ekki er til að dreifa gildri sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila, M, á veðskuldabréfi nr. X, útgefnu af A til varnaraðila, F. Varnaraðili, F, skal afmá skráningu um ábyrgðina í kerfum sínum.

Reykjavík, 3. febrúar 2012.

Áslaug Árnadóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Guðlaug B. Ólafsdóttir